

STICKPROV BLAND TRYCKLEVERANSER

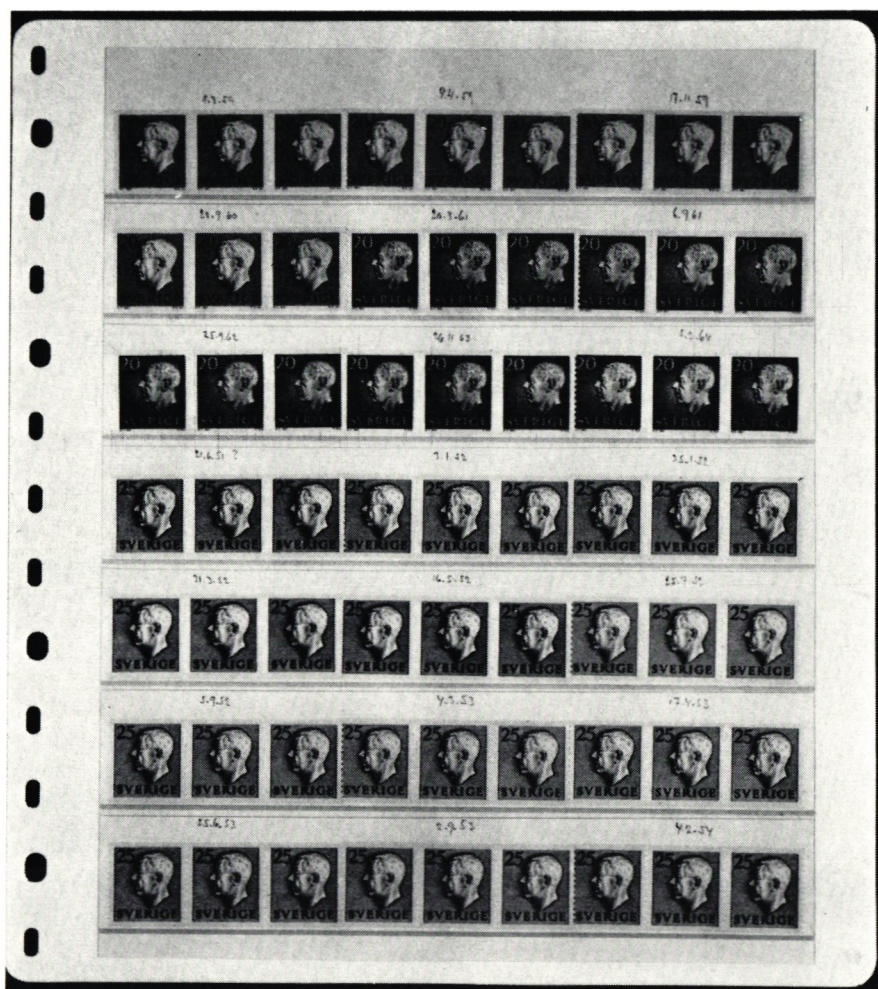
av Sven Åkerstedt

Under 1930-talets första hälft flammade intresset för bandmärkena häftigt upp och genom förmedling av den för frimärksstudier förstående chefen för dåvarande Postens Frankoteckensexpedition för Samlare, Uno Söderberg, arrangerades för särskilt intresserade ett specialabonnemang av prov på tryckleveranser av bruksfrimärken allt eftersom nya sådana leveranser tillkom. Dessa prov utgjordes vanligen av strips och fyrblock som på baksidan daterades med blyerts, men valfriheten var stor. Abonnenten kunde exempelvis binda sig för enbart strips av en viss storlek. Det var de dåvarande stora specialsamlarna av bandmärken, som tecknade abonnemang och som därigenom på ett praktiskt sätt kunde kronologiskt följa förändringen i tryck och papper hos varje enskilt bruksmärke och därigenom lägga grunden för bandmärkenas beskrivning i 1936 års handbok, vad beträffar nyanser och dylikt. Möjligheten att teckna sådana abonnemang var egentligen endast känd bland specialsamlare och sedan 1936 års handbok kommit ut tycks kännedomen härom alltmer ha fallit i glömska i takt med att intresset för bandmärkena svalnade. Följden blev att antalet abonnenter alltmer krympte ihop. Ett något stigande intresse vaknade åter i samband med 1946 års handbok men tynade sedan alltmer bort. De som en gång tecknat abonnemang får emellertid fortfarande motta tryckupplageprov.

Postmuseum har nyligen förvärvat en samling sådana prov bestående av trestrip och ordnade valör för valör på insticksblad. Ett relativt flyktigt bläddrande i denna samling, som sträcker sig från 1946 och framåt, ger vid handen, att frimärkspapperet växlat till typ och utseende och att möjligheten att hålla de moderna färgerna konstanta ibland har berett svårigheter, som inte kunnat bemästras. Att man ofta inte kunnat hålla samma färgstyrka är väl inte väsentligt och kan ibland kanske till en del bero på, att man använt olika tryckpressar. Men det förekommer även verkliga färgnyanser. I serien Tre kronor är valören 65 öre normalt grön-

ljusgrön men det förekommer en tryckupplaga, som är tydligt gulaktigt grön för att ta ett exempel. Ett annat finner man hos 30 öre violett, typ III, Gustaf VI Adolf, där färgen normalt är blåviolett-blåaktigt violett, medan en tryckupplaga är rent violett. En fullständig genomgång visar säkerligen även andra liknande exempel. I SFF:s priskatalog har också i vissa fall en differentiering företagits.

Några stickprov beträffande frimärkspapperet visar, att i slutet av 1950-talet ett utpräglat tunt papper som gav genomskinande tryck plötsligt dök upp, och att i början av 1960-talet ett utpräglat vitare papper togs i bruk.

Sida ur den förvärvade samlingen.